

**ORAINDIK
BIDEA
DUGU
AURRETIK**

www.cme-espana.org

HEZKUNTZAREN

Aldeko Mundu-kanpainia
Espainiako koalizioa

**Haur-hezkuntzarako,
lehen hezkuntzarako eta
hezkuntza ez-formalerako
proposamen didaktikoa**

.....

2015eko apirilaren 20tik 26ra:

**Hezkuntzaren Aldeko
Munduko Ekintza Astea**

aurkibidea

1

Sarrera

Hezkuntzaren Aldeko Munduko Ekintza Astearen helburu nagusia
Proposamen didaktikoaren helburu orokorrak
Helburu didaktikoak eta ebaluazio-irizpideak
Gogoeta orokorrak
Sakontzeko
Proposamen didaktikoaren ebaluazioa

8

Haur-hezkuntza (3 urtetik 5 urtera)

1. jarduera. Eskolara etortzea garrantzitsua al da?
2. jarduera. Eskolara joan nahi dut!
3. jarduera. Mobilizazioa

10

Lehen hezkuntzako lehenengo zikloa (6 urtetik 8 urtera)

1. jarduera. Handia naizenean izan nahi dut...
2. jarduera. Zer gertatuko litzateke gehiago ikasten utziko ez balizute?
3. jarduera. Mobilizazioa

12

Lehen hezkuntzako bigarren zikloa (8 urtetik 10 urtera)

1. jarduera. Kodea
2. jarduera. Elkarrizketa
3. jarduera. Mobilizazioa

17

Lehen hezkuntzako hirugarren zikloa (10 urtetik 12 urtera)

1. jarduera. Gure ametsetako eskola
2. jarduera. Gure eskola eraikitzen
3. jarduera. Mobilizazioa

20

Hezkuntza ez-formala (5 urtetik 12 urtera)

1. jarduera. Neskatoen hezkuntza munduan, oztopo lasterketa
2. jarduera. Hezkuntzarako eskubidearen detektibeak
3. jarduera. Mobilizazioa

24

Maila guztietarako mobilizazio-jarduera

25

Ebaluazio-galdesorta

Sarrera

2015era iritsi gara, Guztiontzako Hezkuntza lortzeko jarritako datara, baina oraindik ere bide luzea dugu aurretik, 2000 urtean Dakarren (Senegal) egindako Hezkuntzari buruzko Munduko Foroan, Guztiontzako Hezkuntzari dagokionez, jarritako 6 helburuak betetzeko.

Urte horietan milioika pertsona aritu gara elkarlanean pertsona guztiontzako kalitatezko hezkuntza lortzeko, eta lorpen ugari eskuratu ditugu.

Pobreziaaren aurkako borrokan hezkuntza funtsezko tresnatzat hartzea lortu dugu, eta hainbat herrialdek hezkuntza-plan nazionalak prestatzeko eta egikaritzeko behar diren baliabideak inbertitu dituzte. Herrialde askotan eskola-tasak deuseztatu dituzte; besteak beste, Burundin, Etiopian, Ghanan, Kenian, Mozambiken, Malawin, Nepalen eta Tanzanian. Hainbat alorretan aurrera egin dugu: neskatoak ere eskolara joatea, helduak alfabetatzeko programak abian jartzea, eta batera jarduteko planak egitea (adibidez, zenbait ministerioren arteko lankidetzak) hezkuntza eskuratzeko aukera modu integralagoan lantzeko. Irakasle-lanbideari balio handiagoa ematea ere giltzarrizko mugarria izan da, pertsona guztiontzako kalitatezko hezkuntza eskatzeko garaian.

Hala eta guztiz ere, erronka ugari ditugu oraindik ere. Unescok adierazitakoaren arabera, mundu guztian lehen hezkuntzan jarduteko adinean dauden 58 milioi haur ez dira eskolara joaten gaur egun, eta baliteke haien erdia ez inoiz ez joatea. Zenbateko horrek behera egin du

pixkanaka 2000 urtetik aurrera —une hartan 102 milioi ziren— baina azken urteotan beheratzearen erritmoa gelditu egin da, eta 2010etik 2012ra bitartean (eskura ditugun azken datuak epealdi horri buruzkoak dira) bi milioi soilik murriztu dira. Haur horien ia erdia (30 milioi) Saharaz hegoaldeko Afrikako herrialdeetan bizi dira —han ez da aurrerabiderik egin azken bost urteotan— eta 12,4 milioi Asiako hegoalde eta ekialdean daude. Eskolara joaten ez diren haurren proportzioa handiagoa da landa-eremuko eta baliabide urriko familietan, bai eta gatazkan dauden guneetan ere, eta neskato gehiago dira, mutikoak baino.

Zenbateko horiei erantsi behar zaizkie bigarren hezkuntzan ari ez diren 12 urtetik 15 urtera bitarteko 63 milioi nerabe. Horrenbestez, 16 urtetik beherako 126 milioi neska-mutil ez dira eskolara joaten, Unescoren datuen arabera.

Beste datu etsigarri bat da lehen hezkuntzako azken urtera iritsi aurretik eskola uzten duten haurren portzentajea: 2012an 34 milioi izan ziren; horrek adierazten du eskola oso goiz uzten duten haurren indizea % 25ekoa dela, 2000 urtekoaren berdina.

Helduei erreparatuz gero, alfabetatze-indizeak ez dute ia hobera egin: 2011n alfabetatu gabeko 781 milioi pertsona zeuden, eta horren arabera, 2000 urteaz geroztik % 1 soilik egin du behera alfabetatu gabeen kopuruak.

Hezkuntzaren kalitate eskasa eragozpen handia da, orain ere, milioika hurrek oinarritzko ezagutzak eskuratzeko. 250 milioi adingabe inguru ez dira ari oinarritzko gaitasunak eskuratzen, haien erdia lau urtez

Halaber, kalitatezko hezkuntza funtsezkoa da gainerako Milurtekoko Garapen Helburuak (MGH) lortzeko: **genero-parekotasuna, ekitatea, osasuna, elikadura, bakea, demokrazia sendotzea eta ingumenaren iraunkortasuna**. Horregatik, gure ustez, mundu mailako garapen-esparru sinesgarri batek lehentasuna eman behar dio hezkuntza-eskubideari.

Proposamen didaktiko hauen bidez, ikasleek Guztiontzako Hezkuntza lortzeko oraindik ditugun

gutxienez eskolara joandakoak izan arren. Irakasle ondo prestatuak, motibatuak eta ordainsari egokia jasotzen dutenak behar dira, kopuru nahikoan, eta horretarako nahitaezkoak diren baliabidetan inbertitzea funtsezkoa da.

Azken urteotan, hezkuntza kontuan hartu da nazioarteko agendetan, baina elkarlanean jarraitu behar dugu. Horregatik, **2015eko Hezkuntzaren Aldeko Munduko Ekitatea** Astean bereziki nabarmendu nahi dugu funtsezko giza eskubidea dela hezkuntza, bai eta gizartearentzako onura ere. Kalitatezko hezkuntzari esker, irizpide kritikoz janzten dira pertsonak; tokiko eta munduko arazoei buruzko planteamenduak, kontzeptualizazioak eta konponbideak lantzeko gaitasun eta trebetasunak eskuratzen dituzte. Gainera, kalitatezko hezkuntzak aktiboki laguntzen du gizartearen iraunkortasuna bideratzen duen garapen demokratikoan.

erronken berri izatea nahi dugu, eta hezkuntzak berdintasunezko mundua eraikitzeke prozesuan duen rolaz jabetzea nahi dugu, mundu horretan gutako bakoitzak bere gain har dezan erronka honetan dagokion erantzukizun-zatia.

Horretarako, apirilaren azken astean egingo diren mobilizazioen bidez, guztiontzako kalitatezko hezkuntza eskuratzeko behar diren elementuen berri emango dugu, eta Dakarko helburuetan hartutako konpromisoak bete ahal izateko oraindik lortzeko dauzkagun erronkak azalduko ditugu.

**HEZKUNTZAREN ALDEKO
MUNDUKO KANPAINAK
ESKERRAK EMATEN
DIZKIE HONAKO
IRAKASLE ETA
KOLABORATZAILE HAUEI,
UNITATE DIDAKTIKO
HONEN EDUKIEN
PRESTAKETAN ETA
BERRIKUSPENEAN
INPLIKATU DIRELAKO:**

Juan Rubén Amo, Íñigo Arranz, Montse Bobés, Ángela Caballero, Pilar Domínguez, Carlos Ferreiro, Celsa Formoso, Olga García, Álvaro González, Yenifer López, Iratxe Mentxaka, Ángel Marzo, Elena Ortolá, Fernando Servera, Jessica Simón, Anna Solà eta Esperanza Tejedor.

Gure ametsetako eskola eta Gure eskola eraikitzen jarduerak FETE-UGTk egokitu ditu, Ersilia kooperatibak 2015 *ideas para cambiar el mundo* proiekturako egindakoak oinarri hartuta.

Halaber, Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainak bereziki aintzatesten ditu iradokizun hauek onartu eta ikasleekin abian jartzen dituzten pertsona guztiak. Horrenbestez, mundu hobe eraikitzeko konpromisoa berresten dute, hezkuntzaren indar eraldatzailearen jakitun.

© Salva Campillo/Ayuda en Acción

**HEZKUNTZAREN
ALDEKO MUNDUKO
EKINTZA ASTEAREN
HELBURU NAGUSIA**

Politikariak eta iritzi publikoa sentsibilizatzea, kalitatezko hezkuntzak pertsona guztientzat duen garrantziari buruz, bai eta pertsona guztientzako etengabeko trebakuntzarako eskubidea betetze aldera urgentziaz jarduteko premiaz ere.

**PROPOSAMEN
DIDAKTIKOAREN
HELBURU OROKORRAK**

1 Hezkuntzaren alorrean behar den inbertsioa egiten ez delako eta borondate politikoa falta delako hezkuntza-eskubidea baliatu ezin duten milioika haurren **errealitatea ezagutzea**.

2 Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainak 2000 urtetik gaur egun arte eskuratutako lorpenen balioespina egitea, eta pertsona guztientzako kalitatezko hezkuntza lortzeko bidean ditugun **erronkak aintzat hartzea**.

3 Herritar aktibo gisa, egoera bidegabeen aurrean norberaren erantzukizuna onartzea, eta guztiok egoera horiek aldatzeko edota errealitatea **eraldatzeko zerbait egin dezakegula ulertzea**.

Gaitasunak

- * **Pentsatzen eta komunikatzen ikastea:** landutako gaiarekin (eskola, adiskidetasuna, aukerak, eskubideak) lotutako kontzeptuak nola ulertzen dituen eta zer balio ematen dien adieraztea hainbat baliabide erabiliz (hitzak, marrazkiak...).
- * **Deskubritzen eta ekimena izaten ikastea:** berehalako ingurune natural eta fisikoa ikustea eta aztertzea, jakinguraz eta errespetuz, eta gizarte- eta kultura-jardueretan pixkanaka parte hartzea.

Egitateak eta kontzeptuak

- * Haur guztiok eskolara joateko aukera berdinak izan behar ditugu, guztiok dugu hezkuntza-eskubidea.
- * Eskolak irakasle, egitura eta material egokiak izan behar ditu guztiontzat.
- * Haur guztiak eskolara joateko lan egiten duten pertsona eta erakunde asko daude.

Helburu didaktikoak

- * Munduko haur guztiak eskolara joateko eskubidea dutela jakitea.
- * Eskolara joanez gero pertsona guztiak aukera gehiago dituztela deskubritzea: lagunak egitea, norberaren gorputza ondo zaintzea, lagunak eta ingurumena hobeto zaintzea, gauzak ikastea, eta elkarrekin zerbait egiteko lankidetzan jardutea (hezkuntza-eskubideak beste eskubide batzuk eskura izatea bideratzen du).
- * Jende asko elkartuz gero, haurrak eskolara joan daitezen lagundu dezaketela igartzea.
- * Autoestimua eta autobaieztapena.

Prozedurak

- * Norberaren eta beste pertsona batzuen beharrak identifikatzea.
- * Ideiak eta sentipenak adieraztea.
- * Ipuinak aztertzea.
- * Guztiontzako eskola lortzeko bidean ekarpena egitea.

Ebaluazio-irizpideak

- * Eskolara joatea eguneroko jarduerak egiteko lagungarria dela ikusten ari da.
- * Haurren hezkuntza-eskubideari buruzko sentipenak eta bizipenak adierazteko zenbait baliabide erabiltzen ditu (hitzak, hizkuntza artistikoa...).
- * Haur guztiak eskolara joateko aukera.
- * Beste batzuekin elkarlanean dihardu, guztien artean gauzak egiteko.

Balioak eta jarrerak

- * Elkarriketetan entzuteko jarrera. eta hitz egiteko txanda errespetatzea.
- * Norberaren eta gainerakoen behar eta eskubideak onartzea.
- * Talde-lana.
- * Proposamen eta jardueretan aktiboki parte hartzea.

Lehen Hezkuntza

Oinarrizko gaitasunak

Hizkuntza-gaitasuna:
pentsamenduak, sentipenak, iritziak, bizipenak eta jazoerak ahoz eta idatziz adierazteko gaitasuna sendotzea.

Gizarte- eta herritar-gaitasuna:
eskolara joateko aukera izateari balioa ematea, hezkuntza-eskubideak guztioi laguntzen baitigu eguneroko bizimoduan. Helburu komunak lortzeko talde-lanari buruz, eta horren inguruko arazo eta aukerei buruz hausnarketa egitea.

Mundu fisikoa ezagutzea eta harekin interakzioan jardutea:
gertaerak eta ondorioak ulertzea eta norberaren eta gainerakoen bizi-baldintzak hobetzeko lan egitea.

Egitateak eta kontzeptuak

- * Hezkuntza-eskubidea guztiontzat.
- * Hezkuntzak laguntzen digu beste eskubide batzuen alorrean: osasuna, adierazpen-askatasuna, sortzaile izatea, parte hartzea...
- * Zer egin da hezkuntza-eskubidea betetzeko?
- * Zer egin dezakegu guk hezkuntza-eskubidea guztiontzat izan dadin?

Helburu didaktikoak

- * Guztiontzako hezkuntza-eskubidearen garrantzia ulertzea.
- * Pertsona askoren hezkuntza-eskubidearen urraketa dakarten inguru hurbileko eta munduko gaur egungo egoerak ezagutzea, haiekin sensibilizatzea, eta arrazoizko jarduerak proposatzea.
- * Eskubideak eta eginbeharrak betetzeko premia aitortzea, bai norbanako gisa, bai kolektibo gisa.
- * Politikari kargudunen funtzioa ezagutzea, hezkuntza-eskubidea betetzeari dagokionez, bai eta hurrek hezkuntza-eskubidea ezagutarazteko, eskatzeko eta jarraipena egiteko dituzten eskubideen berri izatea ere.

Prozedurak

- * Kontsulta eta informazio-bilketa.
- * Jarrera arduratsuak igartzea.
- * Talde-lana.
- * Trebetasun sozialak lantzea (ideiak eta sentipenak adieraztea, adostasuna eta desadostasuna azaltzea, negoziatzea, entzutea.
- * Testuak eta definizioak egitea.
- * Guztiontzako hezkuntza-eskubidea sustatzeko jarduera, ekintza, eskaera, manifestu
- * Testigantzak aztertzea.

Ebaluazio-irizpideak

- * Pertsona guztien garrantzia eta balioa onartzen du, desberdintasunak gorabehera.
- * Desberdintasunak identifikatzen, deskribatzen eta errefusatzeko, eta pertsonen artean gertatzen diren izatezko eta zuzenbidezko desberdintasunen aurrean jarrera kritikoa du.
- * Ikastetxeko eta inguruko bizitzan parte hartzen du, eta guztiontzako hezkuntza-eskubidearen garrantzia ezagutarazteko eta sensibilizatzeko proposamenak egiten ditu.
- * Gure ingurua, tokiko gizarte eta gizarte globala hobetzeko demokrazian jartzen ditugun mekanismoak buruzko informazioa bildu, ikertu, eta gaia ezagutzeko interesa adierazten du.

Balioak eta jarrerak

- * Elkarriketa, entzutea, eta akordioak lortze aldera negoziatzea bideratzen duten jarrerak garatzea.
- * Hezkuntza-eskubidea aintzat hartzea, bizitza duina izateko beharrezko tresna gisa.
- * Hezkuntza-eskubidearen alde parte hartzeko eta mobilizatzeko mekanismoak ezagutzea.

GOGOETA OROKORRAK

1 Jarduerak eremu **formalean zein** hezkuntza **ez-formalaren** esparruan (skaut taldeak, ludotekak, aisialdiko erakundeak eta abar) egiteko planteatuta daude.

2 “Irakasle”, “hezitzaile-talde” eta “eskola-emaila” terminoak erabiliko ditugu hezitzaile, bideratzaile, monitore eta abar adierazteko, eremu formalean zein esparru ez-formalean.

3 Proposatutako jarduerak **adin-talde jakin batzuetarako pentsatuta** daude, baina egokitu daitezke, beste maila batzuetako ikasleekin erabiltzeko.

4 **Jarduera bakoitzerako proposatutako denbora gutxi gorabeherakoa da.** Bideratzaile bakoitzak egokitu ahal izango du taldearen ezaugarriak, erabil daitekeen denbora eta abar kontuan hartuta.

5 Hezitzaile bakoitzaren eskuetan utziko dugu 2014ko azken hiruhileko jardueren (proposamen didaktikoak orduan jasoko ditu) eta 2015eko apirileko **jardueren** (Hezkuntzaren Aldeko Munduko Ekintza Astea orduan ospatuko da mundu guztian) **denborak erabakitzea.**

6 Gure webgunean (www.cme-espana.org) **material hori aurki dezakezu, PDF formatuan**, eta material honetan ageri diren esteka guztietan zuzenean sartzeko aukera duzu.

SAKONTZEKO

Proposamen honetan zenbait jarduera planteatzen dizkizugu, guztiontzako hezkuntzaren alorreko lorpenen gaia lantzeko. Alabaina, hezkuntzaren hainbat alorrekin elkarlotuta daude lorpen horiek.

Zure ikasleekin sakonago landu nahi badituzu, ariketak eta materialak aurkitzeko baliabide batzuen berri emango dizugu.

Kanpainaren webgunean (www.cme-espana.org) aurreko urteetan egindako Hezkuntzaren Aldeko Munduko Ekintza Asteetako proposamen didaktikoak aurkituko dituzu:

2014
Hezkuntza inklusiboa: desgaitasunen bat duten pertsonen hezkuntza-eskubidea

2013
Irakasle-lanbidearen balioa handitzea

2012
Txikitatik kalitatezko hezkuntza jasotzeko eskubidea

2011
Emakumeen eta neskatoen hezkuntza-eskubidea

2010
Hezkuntzaren finantzaketa

2009
Gazteen eta helduen alfabetatzea

2008
Hezkuntza eta bazterketa

Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainaren **Youtubeko kanalean** (<http://www.youtube.com/user/CMEspain>) gaiarekin lotutako bideo interesgarriak aurki ditzakezu.

Halaber, hezkuntza-eskubideari **buruzko baliabide hauek ezagutzera animatzen zaitugu:**

Bibliografía complementaria

- Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainaren Espainiako koalizioa. 2014. *Habilidades democráticas. Capacidades emocionales y sociales*. <http://cme-espana.org/publicaciones>
- Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainaren Espainiako koalizioa. 2014. *Habilidades democráticas. Derecho a la educación y participación ciudadana*. <http://cme-espana.org/publicaciones>
- Emakumeei eta Hezkuntzari buruzko Munduko Konferentzia. 2014. <http://pages.ei-ie.org/women2014/index.php?lang=es&Itemid=218>
- Unesco. 2014. *Enseñanza y aprendizaje: lograr la calidad para todos. Informe de seguimiento de la EPT 2013-2014*. <http://www.unesco.org/new/es/education/themes/leading-the-international-agenda/efareport/reports/>
- Unesco. 2014. *Data tell us*. (bideoa). <http://www.youtube.com/watch?v=ENNVA2QsM9M&feature=youtu.be>
- Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpaina. 2013. *Documento de debate sobre la educación post 2015*. <http://cme-espana.org/publicaciones>
- Entreculturas. 2013. *Derecho a aprender: educación de calidad, educación transformadora*. http://www.entreculturas.org/files/documentos/estudios_e_informes/DerechoAaprender.pdf?download
- Espainiako Nazioarteko Plana. 2013. *Por ser Niña. El estado mundial de las niñas 2013*. <http://plan-espana.org/que-hacemos-programas-desarrollo/campana-ong/por-ser-ninas/informes>
- Unicef. 2013. *Estado Mundial de la Infancia 2013. Niños y niñas con discapacidad*. http://www.unicef.org/spanish/sowc2013/files/SPANISH_SOWC2013_Lo_res.pdf
- Mugarik Gabeko Hezkuntza. 2012. *Objetivos de Dakar: Acercándonos a la situación de la educación en Centroamérica*. <http://www.educacionsinfronteras.org/es/848872>
- Entreculturas. 2012. *Educación y participación: un sueño posible*. http://www.entreculturas.org/files/documentos/estudios_e_informes/EducacionyParticipacion_UnSuenoPosible.pdf?download
- Unesco. 2012. *Los jóvenes y las competencias: trabajar con la educación*. Informe de seguimiento de la EPT 2012. <http://www.unesco.org/new/es/education/themes/leading-the-international-agenda/efareport/reports/>
- ELGA. 2009. *Education at a glance 2011: OECD Indicators* (resumen) <http://indimar.jimdo.com/educaci%C3%B3n/informes-sobre-educaci%C3%B3n/sueldo-del-profesorado/>
- Europar Batasuna. 2009. *Marco estratégico para la cooperación europea en el ámbito de la educación y la formación*. http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/index_en.htm
- Unesco. *Educación para todos*. <http://www.unesco.org/new/es/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-all/>

PROPOSAMEN DIDAKTIKOAREN EBALUAZIOA

Proposamen didaktiko hau prestatu duen lantaldearentzat oso garrantzitsua da jakitea helburutzat hartutako pertsonekin lan egiteko baliagarria izan ote den. Horregatik, proposamenean planteatutako metodologia eta edukiak **ebaluatzeari eta bertan planteatutako helburuak** lortzeko baliagarriak izan ote diren adierazteari **denbora apur bat emateko** eskatzen dizuegu.

Galdesorta hauek betetzea planteatzen dizuegu:

-- **Ikasleentzako galdesorta**. Proposamen honen 25. orrialdean dago. Eman galdesortaren kopia bana ikasleei, eta betetzen dituztenean, bidali Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainari: Global Campaign for Education. Pablo Aranda 3. 28006 Madril.

-- **Eskola-emaileentzako galdesorta**, honako helbide honetan on line bete daitekeena: www.cme-espana.org.

Haur-hezkuntza

1. Jarduera

Eskolara etortzea garrantzitsua al da?

Iraupena:

Ordubete.

Materialak:

Papera, margoak, aldizkari-zatiak, itsasgarria.

Garapena:

Jarduera hasteko, ikasleari esango zaio kartoi mehe edo paper batean marrazteko edo azaltzeko nolakoa den haren eskola, eta gehien gustatzen zaizkion gauzak nabarmentzeko. Jarduera hau egiteko hainbat teknika erabil daitezke: koloretako arkatzak, margoak, argazkiak eta marrazkiak baliatuta egindako collageak, eta abar.

Gure iradokizuna da, ikasleak marrazten ari diren bitartean, irakasleak eskola baten aurrealdea marraz dezala arbelean, koloretako klarionak baliatuta, eta zenbait xehetasun nabarmen ditzala: eskola dela dioen kartel bat, leiho politak...

Haurrek amaitzen dutenean, ikasgelako horma batean itsatsiko dira lan guztiak; ikasleei esango zaie lurrean esertzeko, zirkuluerdi bat osatuz, eta bakoitzak bere marrazkia azalduko du, eskolatik gehien gustatzen zaiona nabarmenduz. Irakasleak arbeleko marrazkian idatziko ditu marrazkien deskribapenetan aipatzen diren hitzak.

Amaitu ostean, hau galdetuko zaie ikasleei:

1 Nola sentituko zinatekete eskolara etortzeko aukerarik izango ez bazenute?

2 Zer gauzaren falta edo zer pertsonaren falta nabarituko zenukete?

Amaitzeko, eskolara joatea guztion eskubidea dela ulertzen eta horren kontzientzia hartzen lagunduko zaie; halaber, eskolaren hainbat alderdi positiboz ohartuko dira: ikastea, harremanak izatea, partekatzea, berdintasun-sentipena... eta ikusiko dute haur bakar bat ere ez litzatekeela geratu behar eskubide hori erabili gabe.

Ebaluazioa:

Amaitzeko, jarduera ebaluatuko da, emotikonoen bidez, edo honelako esaldiak osatuz: Ikasi dugun gauza on bat da... Hoberena izan da...

Gustatu zait /

Ez dut ulertu

Ez zait gustatu

2. Jarduera

Eskolara joan nahi dut!

Iraupena:

Ordubete

Materialak:

Jardueraren aurretik irakasleak egindako marrazkiak (aukerakoa).

Garapena:

Proposatzen dugu jarduera hastea ikasleak biribilean eserita, eta honako istorio hau azaltzea. **Iradokitzen dugu irakasleak aldeztu aurretik egindako marrazkiez laguntzea, edo antzerki moduan aurkeztea.**

Orain dela urte asko, oso urrutiko herri batean, **Marta** izeneko neskato bat bizi zen. Martak 7 urte zituen. Goizero jaiki eta amari laguntzen zion bi neba nagusien gosaria prestatzen, haiek eskolara joan aurretik. Neskatoak ikusten zuen pozik joaten zirela, lagunekin batera. Martak eskolara joateko gogo handia zuen, lagun berriak egiteko, irakurtzen eta idazten ikasteko... eta triste zegoen, **eskolara joateko aukerarik ez** zuelako; izan ere, etxean geratu behar zuen, bi ahizpa txikiagoak zaintzen, gurasoak soroetan lanean ari ziren bitartean.

Hor uzten dugu istorioa, eta **ikasleei galdetzen diegu ea zer iritzi duten**. Bidezkoa iruditzen al zaie Martak eskolara joateko aukerarik ez izatea, haren nebak joaten diren bezala? Zer gauza galtzen ari da eskolara ez joateagatik? Eskolara joanez gero Marta hobeto sentituko litzatekeela uste al dute?

Elkarrekin hausnarketa egin ondoren, taldean istorioari jarraipena emango zaio, gustatuko litzazukeen amaiera izan dezan.

Ebaluazioa:

Amaitzeko, jarduera ebaluatuko da, emotikonoen bidez, edo honelako esaldiak osatuz: Ikasi dugun gauza on bat da... Hoberena izan da...

Gustatu zait /

Ez dut ulertu

Ez zait gustatu

3. jarduera. Mobilizazioa

(ikus 24. orrialdea)

Lehen Hezkuntzako Lehenengo Zikloa

1. Jarduera

Handia naizenean izan nahi dut...

Iraupena:

40-45 minutu.

Materialak:

Papera, margoak, arkatzak, blu-tack itsasgarria.

Garapena:

Jarduera hasteko, **ikasleei esango diegu bakoitzak orri batean marrazteko handia denean zer lanbideetan jardun nahi duen**. Azpian ikasle bakoitzak idatzi behar ditu lanbide horretan aritzen diren pertsonak egin ohi dituzten bi zeregin.

Banakako lan hori egin ostean, irakasleei proposatzen diegu marrazki guztiak ikasgelako horma batean itsastea, eta **taldea bultzatzea galdera hauen inguruko hausnarketa egitera**:

1 Handia zarenean zer izan nahi duzun hautatzeko aukera izatea garrantzitsua dela uste al duzu? Zer uste duzu behar duzula lanbide horretan jarduteko?

2 Eskolara joango ez bazina, handia zarenean nahi duzun lanbidean jarduteko aukerarik izango al zenuke? Zergatik?

Irakasleak jarduera gidatuko du, ikasleek ikus dezaten gure helburu eta ametsak lortzeko bidean kalitatezko hezkuntzak duen garrantzia.

Ebaluazioa:

Ikasleei esango zaie honako galdera hauei buruz **hausnarketa egin eta bikoteka jarduteko**. Zer egin dute jarduera honetan? Zer da gehien gustatu zaiena? Zer ikasi dute?

Ondoren, ikasitakoa laburbiltzen duen titular bat idatzi beharko dute orri batean. Titular horiek horman itsatsiko dira, aurrez egindako marrazkien inguruan.

2. Jarduera

Zer gertatuko litzateke gehiago ikastea utziko ez balizute?

Iraupena:

50 minutu.

Materialak:

Kolorezko kartoi mehe handi bat talde bakoitzarentzat, margoak, errotuladoreak, arkatzak eta borragoma, blu-tack itsasgarria.

Garapena:

Irakasleari proposatzen diogu jardueraren hasieran honako istorio hau irakurtzea:

Sararen istorioa

Sara 7 urteko neskatoa zen eta hiri txiki batean bizi zen, Mediterraneoaren ertzean. Aurreko gauean berandu oheratu zen, eta goizean aitaren iratzargailua entzun zuenean, pentsatu zuen:

— Zer logalea...! ufffff, laster deituko didate eskolara joateko, eta ez dut joan nahi, lo gehiago egin nahi dut!— eta izaren azpian ezkutatu zen.

Hamar minutu igaro orduko, Marko, anaia nagusia, Sararen burua estaltzen zuten tapakiei tiraka ari zen, neskatoa jaiki, jantzi eta lasterka gosaltzera joan zedin.

—Zer ez nuke nik emango eskolara joan beharrik ez izatearren; hartara, eguerdira arte lo egingo nuke egunero— hasperen egin zuen Sarak, janzten zen bitartean. Jantzi, gosalduta eta hortzak garbitu ondoren, Sara eskolara joan zen anaia nagusiarekin batera.

Eskolara hurbildu zirenean, iskanbila handi batek haien arreta erakarri zuen.

Autobusak eta autoak eskolaren sarreran pilatzen ari ziren, itxita zegoen burdin hesi berde handiari begira zegoen jendea, eta haurren eta gurasoen aurpegietan kezka nabari zen.

Burdin-hesi hartan kartel handi batek hala zioen:

"GAURTIK AUERRERA, DEBEKATUTA DAGO ESKOLARA JOATEA ETA IKASTEA".

Irakurri ondoren, guztion artean hitz egiten dugu: Nor da Sara? Non bizi da? Zergatik ez zuen eskolara joan nahi? Zergatik zegoen hainbesteko istilua eskolaren sarreran? Zer jartzen zuen kartelean? Gelako guztion artean erantzunei buruz hitz egingo dugu.

Gero ikasleek imajinatuko dute lege berri batek debekatzen diela ikasten jarraitzea. Egun batetik bestera, eskolara joateari utzi behar diote, ezingo dute gehiago ikasi.

Lauzpabost ikasleek osatutako taldetan honako **galdera hauei buruzko hausnarketa egiteko** esango diegu. Zer irudituko litzaieke? Zer gertatuko litzateke? Nolako izango litzateke haien eguneroko bizimodua? Nola moldatuko lirateke haien gurasoak? Talde bakoitzeko kide batek azalduko ditu taldearen gogoetak.

Amaitzeko, horma-irudi bat egingo dute taldeka: collage moduan azalduko dute zergatik duen hezkuntzak garrantzia haien bizitzan. Horma-irudi guztiak ikasgelan zintzilik jarriko dira, ondo ikusteko eran.

Ebaluazioa:

Irakasleak ikasleei esango die nahi izanez gero ikaskideei azaltzeko zer gustatu zaien gehien jardura honetan eta zer ikasi duten.

3. jardura. Mobilizazioa

(ikus 24. orrialdea)

Lehen Hezkuntzako Bigarren Zikloa

1. Jarduera

Kodea

Iraupena:

50 minutu.

Materialak:

Jarraibideak dituzten marrazki batzuk.

Garapena:

Irakasleari proposatzen diogu gela banatzea lauzpabost ikaslek osatutako taldetan. **Ikasleei esaten zaie imajinatzeko hiri batera iritsi berriak direla eta eskolara joan nahi dutela, baina galdu egin direla.** Talde bakoitzari testu bat emango zaio, jarraitu behar dituzten ohar batzuekin.

Talde bakoitzaren helburua izango da mapa bat marraztea eta eskolara joateko egin behar duten ibilbidea markatzea. Horretarako, egin behar den ibilbidea adierazten duen testu bat deszifratu behar dute. Egin beharreko bidez ohartzen direnean, koloreen bidez markatu beharko dute.

Ibilbidea deszifratzeko, testu hauetako bat emango zaio talde bakoitzari.

1. taldearen testua:

Ane eta Mikel galduta daude hirian.

Eskolara iristeko, zuzen jarraitu behar dute Katalunia hiribidean, eta eskuineko bigarren kalean jiratu. Farmazia dagoen kantoian ezkerrera jiratu behar dute, zuzen jarraitu laugarren kalera arte, eskuinera jiratu eta zuzen jarraitu biribilgunera iritsi arte. Laugarren irteerari dagokion kalea hartu eta berriro ezkerrera jiratu behar dute Itsaso Gorria jatetxea aurkitzen dutenean (lehenengo kantoian, hain zuzen, ezkerrera). Zuzen jarraitu behar dute, eta eskola aurkituko dute kalearen bukaeran (irtenbiderik gabeko kalea da).

2. taldearen testua:

Ane eta Mikel galduta daude hirian.

Eskolara iristeko, *** jarraitu behar dute Katalunia hiribidean, eta eskuineko bigarren kalean ///. +++ dagoen kantoian ?? /// behar dute, zuzen jarraitu laugarren kalera arte, eskuinera /// eta *** jarraitu biribilgunera iritsi arte. Laugarren irteerari dagokion kalea hartu behar dute, eta berriro ?? /// behar dute Itsaso Gorria jatetxea aurkitzen dutenean (lehenengo kantoian, hain zuzen, ??). *** jarraitu behar dute, eta eskola aurkituko dute kalearen bukaeran (irtenbiderik gabeko kalea da).

Ikurrak (ez zaizkie ikasleei emango, asmatu behar dituzte):
 *** zuzen, aurrera
 /// jiratu
 +++ farmazia
 ?? ezkerrera

3. taldearen testua

Ana และ Miguel จะหายไปในเมืองได้ ในการสั่งซื้อจะเดินทางมาถึงที่โรงเรียนพวกเขาเดินทางตรงไปตามแนว Avenida de Cataluña และที่ถนนที่สองที่อยู่ทางด้านขวา อยู่ในบริเวณมุมโดยรอบที่มีร้านขายยาที่จะต้องโค้งไปทางซ้ายอีกครั้งตรงไป 4 ถนนสายและเปิดอีกครั้งไปทางขวาและดำเนินการต่อโดยตรงผ่านวงเวียน ใช้ถนนสายที่มีอยู่ในทางออกที่สี่และอีกครั้งจะหมุนไปทางซ้ายเมื่อท่านได้พบกับร้านอาหารที่"สีแดงทะเล"(อยู่เพียงในบริเวณมุมครั้งแรกที่อยู่บนฝั่งด้านขวามือ).

(thailandieraz idatzitako testua))

Jardueraren zati hau amaitzean, **honelako galderak** egiten zaizkie **gelako ikasleei**:

- 1 Zergatik bukatu dute talde batzuk azkarrago gainerakoek baino? Zer taldek amaitu du lehenengo? Eta bigarrenen? Zergatik?
- 2 Zer iruditzen zaizue talde batzuk erraz irakurtzeko moduko testua izatea, beste batzuk zenbait hitz kodetuta izatea, eta beste batek euskaraz irakurri ezin den testua izatea?
- 3 Nola sentitu zarete giltzarri gutxiarekin edo batere gabe geratu zaretenak?

Gero, datu batzuk ematen zaizkie. Adibidez, **eskolara joaten ez diren 58 milioi haur daudela munduan**. Horrek dakartzkien **mugei buruzko hausnarketa** egin dezaten, **ikasleei galdetzen** zaie haur haiek, irakurtzen edo idazten ez jakiteagatik, zer gauza ezin dituzten egin egunero.

Ebaluazioa:

Jarduera amaitzeko, ikasleei galdetuko diegu ea gustatu zaien eta zer ikasi duten.

¹ Uneskoko Estatistika Institutoa.

2. Jarduera

Elkarrizketa.

Iraupena:

1,5 ordu (edo 45 minutuko bi saio).

Materialak:

Haurren historiak, kartoi meheak edo orriak, eta arkatzak.

Garapena:

Irakasleari aholkatzen diogu ikasleak bikoteka jartzea. **Pertsona batek elkarrizketatzaile-rola hartuko du, eta besteak, berriz, beste herrialde batetik etorritako gaztearen rola;** rol hori betetzeko, historia bat emango zaio, oinarri har dezan.

Jardueran, elkarrizketatzaileak hezkuntzari buruzko zenbait galdera egingo dizkio beste herrialde batetik etorritako gazteari.

Beste herrialde batetik etorritako gaztearen errola hartuko duten ikasleen artean banatzeko historiak:

Damián
PeñaFiel
2

Damián Peñafiel 21 urteko gaztea da, Ekuadorretik etorria. Ikusmen urria du, baina, hala ere, eskolan haur guztiekin harremanak zituen, jolas guztietan parte hartzen zuen eta gainerako lagunak bezalakoa zen. Lehiaketa bat ere irabazi zuen: parte-hartzaile guztiek liburu berdina kontatu behar izan zuten eta bera izan zen garaile. Gero, gutxitasunen bat duten pertsonak hezteko ikastetxe batean ikasteko beka eman zioten. Ikastetxe hori Quiton dago, bere herrialdeko hiriburuan, alegia.

Damián lanean ari da gurasoei eta anai-arreba txikiagoei laguntzeko. Mintegi batean plastikozko ontziak birziklatzeaz arduratzen da. Lanaren ondoren, prestatu eta eskolara joaten da, kontabilitatea ikastera. Damiánek unibertsitatera joan nahi du, enpresa-zuzendaritzako ikasketak egitera, gero bere negozioa antolatu eta lagunei eta familiakoei laguntzeko.

Samira
Mohamed
3

Samirak 18 urte ditu. Argelian jaio zen, Tindufeko errefuxiatu-kanpamenduetan. Lehen hezkuntzako seigarren maila arteko ikasketak egin zituen han, kanpamenduetan ez baitzegoen bigarren hezkuntza ikasteko aukerarik. Gainera, Samira ikusmena galtzen ari zen, eta ez zuen kanpora joan nahi ikasketak egitera; horrenbestez, urtebetez kanpamenduetan geratu zen, ikasketarik egin gabe.

Bartzelonara joateko aukera izan zuen, begietako arazoa ikustera, eta bi ebakuntza egin zizkioten; baina ez zuen ikusmena berreskuratu. Hala ere, autonomia handiagoa lortzeko hezkuntza-prozesua hasi zuen han: braille sistemaren bidez irakurtzen eta idazten ikasi zuen, bai eta bastoiaren laguntzaz bere kabuz moldatzen ere. Gainera, erabaki zuen ikasten jarraitzea, irakasle izateko. Samiraren motibazioetako bat da kanpamenduetako haur itsuei laguntzea. Gaur egun, Saharako errefuxiatu-kanpamenduetan ari berriz ere, bere ametsak betetzen ahalegintzen.

² Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpaina, 2014.

<http://www.cme-espana.org/estudio-de-caso/me-relacionaba-con-todos-los-ninos-participaba-en-todos-los-juegos-yo-era-igual-que>

³ Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpaina, 2014.

<http://www.cme-espana.org/estudio-de-caso/una-de-sus-motivaciones-para-el-futuro-es-poder-ayudar-ninos-y-ninas-ciegas-de-los>

Yherlin
Vilchez

4

Yherlin Nikaraguan jaio zen, erdiko klaseko familia batean. Txikitatik eskolara joan bazen ere, aita hil zitzaionean ikasketak eta lana bateratu behar izan zituen, amari eta anai-arreba txikiei laguntzeko. Yherlinek ez zuen eskola utzi, eta saiatua eta irmoa zenez, 18 urterekin batxilergoko ikasketak amaitu eta landa-eremuko eskola batean lehen hezkuntzako irakasle-lanaren ardura hartu zuen.

Irakasle bezala hobetzeko ikastaroetan parte hartzeko interesa izan du beti, Nikaraguan irakasleek gelan 36 ikasle izan arren, batez beste, eta oso soldata urria gainera, oinarritzko premiak asetzeko iristen ez dena. Horregatik, askok bi lanaldi egiten dituzte. Yherlin ez da salbuespena, eta lanaldi bikoitzari erantsi behar zaio unibertsitatean Hizkuntza eta Literatura Hispanikoa ikasten ari dela; izan ere, berak esaten duen bezala: “prestatzea eta neure burua hobetzea ezinbestekoa da aukera hobeak lortzeko”

Yuleini

5

Petare auzoan bizi da Yuleini, Caracaseko muinoetako auzo pobre batean. Etxean amarekin, aitaordearekin eta lau anai-arrebaorderekin bizi da. Egunero, ama eta aitaordea lanean ari diren bitartean, lau anai-arrebaorde txikiagoez arduratzen da: bazkaria prestatu, arropa garbitu eta eseki, eta senideekin jolasean aritzen da etxe-inguruko hondakinetan.

Baina, orain dela urte batzuk hasita, Yuleinik egin ahal izan du lehen egiterik izan ez zuena: eskolara joatea. Han gauza asko ikasi eta lagunak egin ditu. Baina, atsegin du, batez ere, irakaslea; izan ere, arretaz entzuten dio eta txeratsua da. Yuleinik bere bizitza laburrean arazo askori aurre egin behar izatearen ondorioz, gazte heldu bihurtu da, ohikoa dena baino lehenago. Eskolara joaten ez diren auzoko haurrei buruz, Yuleinik dio “lekeda usaintzen, dirua eskatzen eta istiluetan sartzen ematen dute eguna. Pena ematen didate”. Yuleinik ondo asko daki zer gerta dakieken hezkuntza jasotzeko aukera gutxi dituzten neska pobreei. “Lan egin eta ikasketak egin nahi ditut. Ez dut izan nahi ezagutzen dudan neska bat bezala: 13 urte ditu eta haurdun dago jada”.

Petronila
García
Martínez

6

Nik Petronila dut izena eta Orian (Almería) jaio nintzen. Ezin izan nuen eskolara joan anai-arrebak zaindu behar nituelako, gurasoek lan egin behar baitzuten gu mantentzeko. Gero, nire anai-arrebak handiagoak zirenean, ezkondu egin nintzen, eta orduan ere ezin nintzen eskolara joan, seme-alabak hazi behar baintuen. Ezkondu zirenean, ikasketak egitea pentsatu nuen, baina lotsa ematen zidan, uste nuen jendeak burla egingo zidala hainbeste urte izateagatik (orduan 45 urte nituen). Azkenean, apuntatu nintzen, eta eskolara joaten naizenetik pozik nago, bizitzeko gogo gehiago dut, ilusio handiagoa. Ni oso uzkurra izan naiz, mesfidatu samarra jendearekin, eta orain ikusten dut oker nengoela, badago jende ona eta jende gaiztoa. Eta beti lotsati samarra izan naiz, inoiz ez naiz ausartu txiste bat kontatzera, iritzi bat ematera. Orain, berriz, zerbait kontatu behar badut, kontatzen dut. Nire familia ere oso pozik dago. Nik ikasi nahi dut, eta irakurtzen jakin arren, datorren urtean ere eskolara joango naiz, asko jakinda ere beti dagoelako zer ikasia. Emakume batentzat hezkuntza oso garrantzitsua da, esklaboak izan baikara; garbitzen, josten eta lan egiten soilik genekien eta ondo dago irakurtzen eta idazten jakitea, gauza politak egiteko.

4 Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpaina, 2006. Lehen eta bigarren hezkuntzarako proposamen didaktikoa. <http://www.cme-espana.org/materiales?ano=29>

5 Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpaina, 2007. Lehen eta bigarren hezkuntzarako proposamen didaktikoa. <http://www.cme-espana.org/materiales?ano=30>

6 Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpaina, 2011. Bigarren hezkuntzarako, batxilergorako, helduen hezkuntzarako eta hezkuntza ez-formalerako proposamen didaktikoa. <http://www.cme-espana.org/materiales?ano=34>

Malala 18 urteko neska pakistandarra da. 2009n, 12 urte zituenean, talibanek debekatu zieten neskatoei eskolara joatea. Ikaskide gehienak eskolara joateari utzi zioten, beldur zirelako, baina hala ere Malala joan zen, uniformetik gabe eta liburuak ezkutuan eramanez. Gainera, bere esperientzia kontatzen hasi zen BBCko blog batean, goitizen bat erabiliz. Elkarriketa batean Malalaren aurpegia agertu zen, eta harrezkero berak eta familiak heriotz-mehatxuak jasotzen dituzte. Egun batean, mehatxu horietako bat bete zen: gizon bat eskolako autobusera igo eta Malalari buruan eta lepoan tiro egin zion, eta hiltzeko zorian utzi zuen. Hala ere, suspertzea lortu zuen Birminghamen (Erresuma Batua) eta han ikasketak egiten jarraitu zuen. Gaur egun ere Malalak neskatoen eta emakumeen hezkuntza-eskubidearen alde borroka egiten du, eta zenbait sari eman dizkiote horregatik.

7 <http://www.rtve.es/noticias/20131010/malala-nina-planto-cara-talibanes-para-poder-estudiar/761461.shtml>

Elkarrizketatzaileek erabil ditzaketen galderak:

- 1 Zergatik uste duzu garrantzitsua dela eskolara joatea? Zer eragin izan du hezkuntzak zure bizitzan?
- 2 Zer esango zenieke neskatoak edo gutxitasunak dituzten pertsonak eskolara ez dutela joan behar pentsatzen duten pertsonari?
- 3 Zergatik ez ote dute nahi pertsona batzuek beste batzuk irakurtzen eta idazten ikastea eta eskolara joatea?

Antzezpena amaitu ondoren, taldeka lan egingo dute ikasleek. Talde bakoitzak hunkigarrien iruditutako historia hautatuko du, aukera horren arrazoiak azalduko ditu, eta marrazki baten bidez adieraziko du nolakoa izango zen pertsona horren bizitza hezkuntzarekin eta hezkuntzarik gabe. Horretarako, orri bat edo kartoi mehe bat banatuko dute bi zati berdinetan, eta zati batean protagonistak eskolara joan aurretik zuen bizitza azalduko dute, eta bestean eskolara joan ondoren gertatutako aldaketak adieraziko dituzte. Horma-irudiak ikasgelan edo eskolako korridoreetan jarriko dira.

Denon artean, **eskolara joateko izan dituzten oztopoei buruzko hausnarketa** egingo da (gutxitasunen bat izatea, haurrek lan egitea, emakume izatea...) eta kasu bakoitzean Dakarko zer helburu ez den bete aztertuko da.

Amaitzeko, Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainaren Dos niñas, dos vidas bideoa ikus daiteke.

http://www.youtube.com/watch?v=vUqIEcBW_M8

Ebaluazioa:

Amaitzeko, jarduera ebaluatuko da, emotikonoen bidez, edo honelako esaldiak osatuz: Ikasi dugun gauza on bat da... Hoberena izan da...

Gustatu zait

Ez dut ulertu

Ez zait gustatu

3. Jarduera. Mobilizazioa

(ikus 24. orrialdea)

Lehen Hezkuntzako Hirugarren Zikloa

1. Jarduera

Gure ametssetako eskola

Iraupena:

4 ordu (2 orduko 2 saio).

Materialak:

Koadernoak, boligrafoa, papelografoa, errotuladoreak, puntuak emateko eranskailuak.

Garapena:

Jarduera hau bi saiotan egitea eta saio bakoitza bi ordukoa izatea proposatzen dugu.

1. saioa

Irakasleari iradokitzen diogu jarduera hasteko azal dezala **gure ametssetako eskola** nolakoa izango den **“ikertu”** egingo dugula. Talde guztiarekin batera gainbegiratuko dira

eskolako toki guztiak, eta talde bakoitzari espazio bat edo gehiago emango zaizkio, ikertu gabeko tokirik gera ez dadin. Horretarako, lauzpabost pertsonen osatutako ikerketa-lantaldeak antolatuko dira, eta talde bakoitzari landa-koaderno eta boligrafoa emango zaizkio.

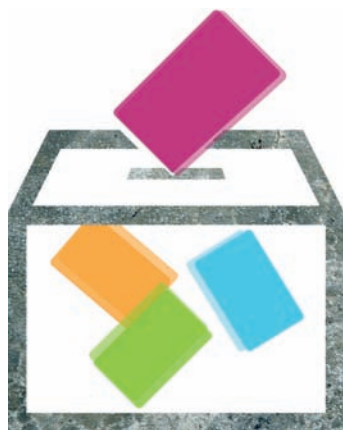
Balizko espazioak: haur-hezkuntzako ikasgela eta jolastokia, irakasleen gela, bainugelak, jolastoki orokorra, jantokia, liburutegia, musika-ikasgelak, gimnasioa eta berariazko ikasgelak.

Talde bakoitzak aztertu beharko ditu **egokitu zaizkion espazioak, honako alderdi hauek** ikertzeko:

- 1 Zergatik ote da garrantzitsua espazio hori egotea?
- 2 Nork erabiltzen du espazio hori (adin eta ezaugarri desberdinetako ikasleek, irakasleek, eskolako beste langile batzuek...)?
- 3 Zer atsegin dute eta zer ez dute atsegin toki hori erabiltzen duten pertsonen (adibidez: ikasle batzuei ez zaie gustatzen pertsona batzuek jolastokiaren erdigunea beti hartzea futboleko jolasteko, beste batzuei ez zaie gustatzen ikasgelako dekorazioa...)?
- 4 Zer aukera ematen diete espazio horiek erabiltzaileei (adibidez: jolasteko, partekatzeko, ikasteko, harremanetarako... aukera izatea)? Nola sentitzen dira, zure ustez, toki horiek erabiltzen dituzten pertsonak?
- 5 Zer aldatuko lukete espazio horietan erabiltzaileek?

2. saioa:

Beste saio batean, **talde guztien emaitzak bateratzeko lana** egingo da, eta papelografo batean idatziko dira talde bakoitzak proposatutako aldaketak. Espazio bakoitza hobetzeko proposamenen bat gehiago planteatzeari buruz eztabaida egin ostean, proposamen gehiago ez dagoenean, **bozketa egiten da**.

Horretarako, **sei eranskailu emango zaizkio pertsona bakoitzari**, aztertutako **espazio bakoitzeko** (hau da, lau espazio ikertu badira, bakoitzari dagozkion proposamenekin, 24 eranskailu izango dira). Ereku bakoitzerako proposamenak idatzita dauden papelografoa eskura izan behar dute ikasle guztiek. Bozketa egiteko, ikasle bakoitzak honela itsatsiko ditu bere puntuak. Lehenengo taldearekin hasita, gehien atsegin duten proposamenari hiru puntu emango dizkiote, bigarrenari bi puntu, eta hirugarrenari puntu bat. Gero bigarren taldearen edo bigarren espazioaren proposamenen txanda da, eta eranskinak berriro banatuko dira. Eta horrela espazio guztien proposamenei buruzko bozketa amaitu arte. Botoak zenbatu ondoren, zerrenda bat egiten da, proposamen guztiak ordenatuta, boto gehien jaso dituenetik hasi eta gutxien jaso dituenara arte. Ideia horiek guztiak horma-irudi batean adieraz daitezke, **gure ametssetako eskola** nolakoa izango litzatekeen ikusi ahal izateko.

Amaierako ideia gisa, gure ametssetako **eskola hori Dakarko Helburuen zerrendarekin alderatzea proposatzen zaie**. Helburu guztiak jasota al daude proposamenetan?

Ikasleen ustez, gure ametssetako eskola lortze aldera egin dituzten hobetzeko proposamenek nola lagundu dezakete Dakarko Helburuak betetzen?

Halaber, proposatzen zaie hausnarketa egitea gure ametssetako eskola hori munduko haur guztientzat benetakoa izateko urteetan egin duten lanari buruz. Ikasgelan aurreko urteetan Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainako materialak landu badira, azken hausnarketarako berreskura daitezke.

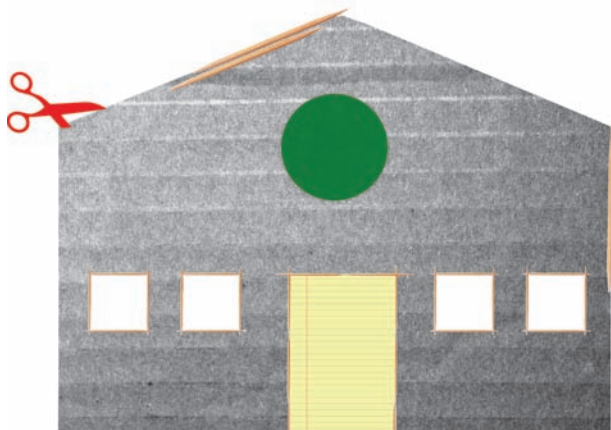
Amaitzeko, guztion artean erabakiko da egindako lana nola aurkeztu eskolako gainerako kideei (eskola-kontseiluaren bidez, ikasgelaz ikasgela aurkezteko talde txikiak eginez, ekitaldi bat antolatuz...).

Ebaluazioa:

Nola sentitu gara prozesu guztian? Zer gustatu zaigu gehien? Zer arazo sortu dira eta nola konpondu ditugu?

Gatazkak bakean konpontzeko dugun gaitasuna lantzea eta arazo horien bidez ikastea garrantzitsua da. Halaber, garrantzi handikoa da emaitzari jarraipena ematea, frustrazioa, desmotibazioa edo parte hartzeak ezertarako balio ez duen susmoa ez sortzeko. Hausnarketa egiten dugu, talde gisa nola hazi garen eta gure eskolari buruz informazio gehiago eskuratuta nola sentitzen garen aintzat hartuta.

2. Jarduera

Gure eskola eraikitzen

Iraupena:

Ordubete.

Materialak:

Kartoi meheak, kartoia, guraizeak, zotxak, lekeda, artilea, zinta itsaskorra, koloretako errotuladoreak.

Garapena:

Proposatzen dugu jardueraren **hasieran bi ikasle-talde** egitea:

* **Lehenengo taldeari** kartoi meheak, guraize batzuk, bi txotx-kaxa, artilezko haril bat

eta zinta itsaskor biribilki bat.

** **Bigarrenari**, bi halako kartoi mehe, hiru guraize gutxienez, txotx bakar batzuk, bi lekeda-tubo, koloretako errotuladoreak eta zinta itsaskor biribilki batzuk.

Talde bakoitzak, emandako materialekin, **eskola bat eraiki behar** du. Eskolaren “eraikuntza” hasi aurretik, denen artean hitz egin beharko dute gai batzuk argitzeko: nolako eskola nahi dute, norentzat da eskola, zer behar izango dituzte eskolara joango diren pertsonak, zer espazio behar dira, eta nolakoak izan behar dute espazio horiek.

Ondoren, hamabost minutu emango zaizkio talde bakoitzari, dauzkaten materialekin eskola egiteko. Bost minutu igaro ondoren, irakasleak artilezko harila eta txotxak kenduko dizkio lehenengo taldeari eta bigarrenari emango dizkio, inolako azalpenik eman gabe.

Hamabost minutuak amaitzean, **guztiok elkarrekin hausnarketa** egingo dugu, talde bakoitzak eraiki duen eskolari buruz. Eztabaidarako galdera batzuk proposatzen dira:

- 1 Bi eskolak antzekoak al dira? Zer ezaugarri nagusi dituzte bi eskolek?
- 2 Talde bakoitzak nahi zuen eskola eraikitzea lortu al du? Zergatik?
- 3 Zer arazo izan dituzue eskola eraikitzeko garaian? Nola gaindi ditzakegu? Nola sentitu gara prozesuan?
- 4 Zer arazo sortu dira eta nola konpondu ditugu?
- 5 Egoera hori gure herrialdean gertatzen dela iruditzen al zaizu? Eta beste herrialde batzuetan? Zer herrialdetan? Zer proposatuko zenuke horrelako egoerak ez gertatzeko?
- 6 Bigarren taldeko norbaitek planteatu al du lehenengo taldeari laguntzea, eskola egiteko baliabide urriak zituztelako?
- 7 Geneuzkan materialekin, eskolari irakasleak jartzeko aukerarik izan al dugu? Zure ustez, zer rol bete behar dute irakasleek eskoletan?

Ebaluazioa:

Amaitzeko, jarduera ebaluatuko da, emotikonoen bidez, edo honelako esaldiak osatuz: Ikasi dugun gauza on bat da... Hoberena izan da...

Gustatu zait

Ez dut ulertu

Ez zait gustatu

3. Jarduera. Mobilizazioa

(ikus 24. orrialdea)

Hezkuntza ez-formala (5 urtetik 12 urtera)

1. Jarduera

Neskatoen hezkuntza
munduan, oztopo lasterketa

Iraupena:

2 ordu.

Materialak:

Koloretako post-it papertxoak, kartoi meheak, errotuladoreak, tenperak edo hatz-pinturak, zapata-kaxak edo tetrabrik-ontziak, paper jarraitua, Eliren irudiaren kopia ebakiak (parte hartzen duen talde bakoitzeko bana).

Garapena:

Jolas handi bat da, eta probek adierazten dute zer egoeretan dauden neskatoak munduko zenbait tokitan, bai eta hezkuntzari dagokionez bizi duten errealitatea ere. Jolas handi horretan Eliren historia kontatzen da: Malawiko landa-herrixka batean bizi den neskatoa da eta probak gainditzeko bidean gidatzen gaitu. Adinen araberako egokitzapenak egingo dira.

1. Egokitzapena: haur-hezkuntzatik 7 urtera.

2. Egokitzapena: 8 urtetik 12 urtera.

Neska-mutilak 5-6 kidek osatutako taldetan banatuko dira; 4 talde izango dira gehienez, proba-kopuru hori jarri baita, talderen bat geldirik gera ez dadin. Azpitaldeak osatzeko jolas txiki bat egingo da, bakoitza herrialde baten izenarekin identifikatuz.

Jolas handia amaitzeko, talde bakoitzak proba batzuk egin behar ditu, eta gainditzten dituzten heinean Eli eskolan dagoela adierazten duen irudiaren zati bat emango zaie. Horretarako irudia zatitu beharko da, proben kopurua bezainbeste zati eginez.

Proba bezainbeste monitore izango dira, eta talde bakoitza ondorengo probara iristea koordinatuko duen beste monitore bat; izan ere, talde bakoitzak proba desberdin batean hasi eta amaituko du. Baliteke talde guztiek ez denbora berdina ematea probak egiten; beraz, monitoreei proposatzen zaie itxaronaldi horietarako dantzak edo abestiak prestatzea.

Jolasa hasteko, istorio txiki hau kontatuko zaie parte-hartzaileei; 2. egokitzapenean informazio gehiago eman daiteke.

Eli 8 urteko neskatoa da eta Malawiko landa-herrixka batean bizi da. Gaur, egunero bezala, goiz jaiki da, eta eskolara joateko egin beharreko hiru kilometroak egiteko prestatu da.

Gaur beranduago irten da, bera ahizpa Sara zaindu behar izan duelako, ama iturrira ur bila joan eta etorri bitartean.

Eskolarako bidean, Eli oztopo batzuk aurkitzen ditu. Zenbait proba egingo ditugu, eskolara iristen laguntzeko, eta ahalik eta denbora gehien ikasten jarraitzeko. Proba bakoitza gaınditzean, Eli bere eskolan adierazten duen irudiaren zati bat jasoko duzue.

1

Eskolarako bidean:

Elik arbeltxo bat eramaten du eskolara. Eta zuek, zer eramaten duzue?

1. Egokitzapena: Marraztu zuek bezalako neskato baten silueta, tamaina errealean, bai eta Elirena ere, neskato bakoitzak eskolara eramaten dituen gauzak ikusten zaizkiela.

2. Egokitzapena: Pentsatu egun normal batean eskolara joan aurretik egiten dituzuen gauza guztiak (nola iristen zaretan, zer egiten duzuen eskolan...) Adierazi hori guztia metro-linea moduko batean, geltokiak zehaztuta. Orain pentsatu zer egiten duen Eli eguneroko ibilbidean, jaikitzen denetik hasi, eskolara joan, eskolako eguneroko zereginak... Adierazi paper jarraituan egindako marrazki baten bidez.

2

Nire lagunak:

Bai Eli, bai haren lagunak (Ayesha eta Gloria), bai haien ahizpa nagusiek ere, hainbat arazo dituzte eskolara joateko.

Guztiak ametsak dituzte. Gloriak autoen mekanikaria izan nahia du, Europan bizi den bere lehengusua bezala. Elik irakaslea izan nahi du, eta Ayeshak erizaina. Eta zuek? Paper jarraituan, marraztu hodeiak errotuladore batez. Hodei bakoitzean, istorio honetako neskato baten izena idatzi, eta handiak direnean lortu nahi duten ametsa adierazi. Halaber, beste hodei batzuetan zuen izenak jarri, eta bakoitzaren ametsa adierazi. Zer izan nahi duzue handiak zaretenean?

Parte-hartzaile guztiei esaten diegu ikasketek eta prestakuntzak duten garrantzia ametsak lortzeko eta lanbide bat eskuratzeko bidean.

Egokitzapenak: txikienek marrazkien bidez adieraz ditzakete ametsak.

3

Nire inguruko historiak:

Eliren ahizpak – Talent, 14 urte – eskola utzi behar izan du.

Ama 10 urte arte soilik joan zen eskolara, etxean lagundu behar zuelako eta anai-arreba txikiagoak zaindu behar zituelako. Ezagutzen al ditugu gure inguruan ikasteko aukerarik izan ez duen emakumeak (amak, lagunak, amonak, birramonak)? Kartoi mehe batean post-it batzuk jarri, ikasketak egin dituztela edo ez dituztela ziur dakigun inguruko emakumeen izenekin. Eliri horma-irudi berdina aterako litzaiokeela uste al duzue?

Egokitzapena egiteko, txikienei lagunduko diegu pertsona zehatz batzuei buruzko galderak eginez.

4

Jarri nire
zapatak:

Herrialde askotan, errealitatea da Eli bezalako neskatoek, adin batera iristean, eskola utzi behar dutela, lanera joateko eta/edo etxeko zereginetan laguntzeko. Zer egingo zenuke, Elik bezala, eskolara gehiago joateko aukerarik izango ez bazenu, familiari laguntzeko lan egin behar duzulako? Proba honetan, ikasle guztion artean eginkizun hauek ditugu:

1. Egokitzapena: paper jarraituan harriak margotzea, Elik etxetik eskolara egiten duen bidea eraikitzeko. Harri bakoitzean marraztuko dugu eskolan ikasten eta bizitzen duguna, eta Elik galduko duena, oraindik haurra dela eskola utzi eta lanean hasi behar badu.

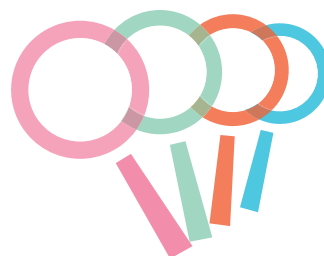
2. Egokitzapena: zapata-kaxa, tetrabrik eta abarrekin bidea egingo dugu, baldosaz baldosa, Eli etxetik eskolara joateko. Kaxa/baldosa bakoitzean arrazoi bat idatziko dugu, Eliren familia konbentzitzeko erabiliko genukeena, neskatoak ikasten jarraitzeko.

Jolas handia amaituko da talde guztiak oinarri guztiak igaro eta Eliren irudia osatzen dutenean, zati guztiak elkartuta.

Ebaluazioa:

Azkenean, **hausnarketa txiki bat** egingo dugu hurrekin. Nola sentitu dira? Parte hartu al dute? Proposatutako helburuak bete al dira? Interesgarria iruditu al zaie? Zer ikasi dugu?

2. Jarduera

Hezkuntzarako eskubidearen detektibeak

Iraupena:

2 ordu.

Materialak:

Errotuladoreak, mapamundia, ikerketarako argazki eta materialak (webgunean aurkituko dituzun 1. eranskineko herrialdeko fitxak).

Garapena:

Ikasleei proposatzen zaie **kalitatezko hezkuntza-eskubidearen detektibe** izan daitezela, herrialde edo komunitateen artean dauden desberdintasunak aurkitzeko; hartara egiaztatuko dute hezkuntza-eskubidea ez dela toki guztietan berdin betetzen.

Detektibe onen moduan, frogak eta aztarnak bildu, galderen erantzunak aurkitu, eta azkenean deszifratuko dute zer esan nahi duen *guztiontzako kalitatezko hezkuntzak*.

Hasteko, taldea lantalde txikietan banatuko dugu.

1. Egokitzapena: 5 urtetik 7 urtera bitarteko haurrak.

Ikasleei esango zaie beraien eskola marrazteko, eta gero erakutsiko zaizkie Afrikako herrialde batzuetako eskolak, Boliviako haurrek erabiltzen dituzten liburuak, Indiako arbel bat, eta abar. Irudiak Hezkuntzaren Aldeko Munduko Ekintza Astearen erabilitako materialak izan daitezke, edo webgune honetan hartuak:

<https://www.pinterest.com/emagister/escuelas-del-mundo/>.

Galdera hauei buruzko hausnarketa egiteko esango diegu: Zer antzekotasun dago eskola horien eta zuen eskolen artean? Han ikastea gustatuko al litzaizueke? Nolakoa izango litzateke han egun bat egitea? Zertan jolastuko zinatekete?

2. Egokitzapena: 8 urtetik 12 urtera bitarteko haurrak.

Ikerketa gidatzeko, herrialde desberdinetako eskolei buruzko telebista-programa bat prestatzea proposatzen diegu. Horretarako, 5 taldetan banatuko dira, eta irakasleak emandako material-multzo bat oinarri hartuta lan egingo dute.

Talde horietako lauk **honako fitxa hauek jasoko dituzte, aztertuko duten herrialdeari buruzko informazioarekin** (India, Mali, Dominikar Errepublika eta Espainia).

India

© Alboan

India Asiako hego-ekialdeko herrialdea da.

Hiriburua: New Delhi.

Biztanleria: 1.237 milioi (iturria: Munduko Bankua, 2012).

Hizkuntza ofiziala: hindia eta ingelesa, baina 22 hizkuntzatik gora hitz egiten dira. Zenbait estatutan hizkuntza horietako batzuk hizkuntza ofizial dira.

Mali

© Educo

Mali Afrikako mendebaldeko herrialdea da.

Hiriburua: Bamako

Biztanleria: 14,85 milioi (iturria: Munduko Bankua, 2012).

Hizkuntza ofiziala: frantsesa.

Dominikar Errepublika

© Entreculturas

Dominikar Errepublika da Karibeko Antilla Handiak uharte-multzoko La Española uhartearen ekialdeko bi heren baino zertxobait gehiago hartzen dituen herrialdea.

Hiriburua: Santo Domingo

Biztanleria: 10,28 milioi (iturria: Munduko Bankua, 2012).

Hizkuntza ofiziala: gaztelania.

España

© Educación
Sin Fronteras

España herrialde transkontinentala da: Europako mendebaldean eta Afrikako iparraldean dago.

Hiriburua: Madrid

Biztanleria: 46,76 milioi (iturria: Munduko Bankua, 2012).

Hizkuntza ofiziala: gaztelania. Beste hizkuntza koofizial batzuk daude: katalana eta okzitania (koofizialak Katalunian), euskara (Euskal Herrian), galegoa (Galizian) eta valentziera (Valentziako Erkidegoa).

Proposatuko zaie, datu eta irudi horiek oinarri hartuta, eskola horretan egun bat egitea nolakoa izango litzatekeen, zer gauza izango lituzketen gustuko, eta zer gauza ez, eta abar.

Gainerako kideek telebista-lantalde bat izatearen itxurak egingo dituzte. Haien ariketa izango da herrialde eta eskola desberdinei buruz hitz egitera etorritako haur-talde bati zer galdera egingo lizkieketen pentsatzea. Talde bakoitzak bi ordezkari hautatuko ditu (mutiko bat eta neskato bat), jarduera eszenaratzean bozeramaile gisa jardungo dutenak.

Plato moduko bat muntatuko da, eta telebista-lantaldearen eta herrialde baten ordezkari diren lantaldeen artean galderen eta erantzunen txandak antolatuko dira, haien errealitatea kontatzeko.

Ebaluazioa:

Amaieran, **hausnarketa txiki bat egingo** dugu haurrekin, **kalitatezko hezkuntzaren garrantziari** buruz, eta norberaren jaioterriaren arabera bizi ditugun egoera desberdinei buruz. Iradokizun gisa, honako galdera hauek egin daitezke: Nola sentitu dira? Parte hartu al dute? Interesgarria iruditu al zaie? Zer ikasi dute? Dibertitu al dira? Zer esan nahi du hezkuntza-eskubidea izatea? Nolakoa da kalitatezko hezkuntza?

3. Jarduera. Mobilizazioa

(ikus 24. orrialdea)

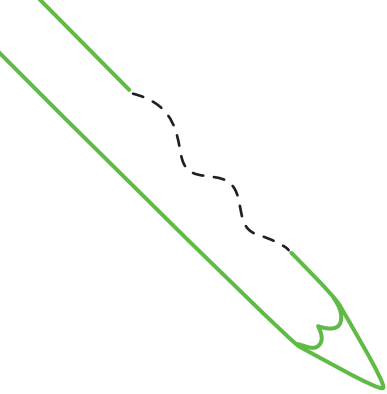
Maila guztietarako Mobilizazio-jarduera

pertsona guztien hezkuntza-eskubidea bete dadila; Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainak hasi zenetik egin dituen aurrerabideak balioestea; eta gutako bakoitzak (herritarrak, herrialdeak, agintariak...) 2015 osteko erronkak lortzeko zer egin dezakegun ikustea.

Horrenbestez, zer egingo dugun eta mobilizazioan nola parte har dezakezun jakin nahi izanez gero, sartu www.cme-espana.org webgunean.

Haur-hezkuntzako eta lehen
hezkuntzako ikasleentzako

Ebaluazio-galdesorta

Erantzun galdera bakoitzari. Aukeratu zure iritziarekin bat datorren erantzuna eta margotu dagokion laukia.

	Berdea Gai honi buruz asko dakit / Oso ondo egiten dut	Horia Gai honi buruz zerbait dakit / Ondo egiten dut	Gorria Gai honi buruz jarduteko laguntza behar dut
Badakit zer den hezkuntza-eskubidea eta Dakarko Helburuak ezagutzen ditut			
Hegoaldeko herrialdeetan hezkuntza eskuratzeko dauden oztopo batzuk ezagutzen ditut			
Hezkuntzak pertsoneri pobreziatik irteten laguntzen diela ulertzen dut			
Hegoaldeko herrialdeetako hezkuntza-eskubideari buruzko informazioa bilatu eta irakurri dut			
Hezkuntza-eskubideari buruzko eztabaidetan parte hartu dut			
Haur guztiak eskolara joan daitezen laguntzeko moduei buruz ditudan ideiak adierazi ditut			
Haur guztiak eskolara joan daitezen laguntzeko moduei buruz beste pertsona batzuek dituzten iritzia entzun ditut			
Eskolara joaten ez diren haurren izenean hitz egin dezakedala uste dut			
Eroso sentitzen naiz politikariei niretzat garrantzitsuak diren gaiak planteatzen dizkiedanean			

Asko gara pertsona guztiak beren hezkuntza-eskubidea baliatzea lortzeko lan egiten dugunok.

Beatriz Eliak (Tutera, Nafarroa) 2014ko Hezkuntzaren Aldeko Munduko Ekintza Astean parte hartu zuen. Emakume hau adibide argia da, adimen-desgaitasunen bat duten pertsonen beren hezkuntza-eskubidea erabili eta guztiona defenda dezaketela adierazten digu.

Haren historiari buruz gehiago jakin dezakezue webgune honetan:
<http://www.cme-espana.org/estudios-de-caso>

Sartu hemen:

www.cme-espana.org
eta...

* Eman izena Hezkuntzaren Aldeko Munduko Ekintza Astean parte hartzeko

* Burutu material didaktikoen ebaluazioa

* Jarraitu Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpaina gizarte-sareetan

https://twitter.com/CME_es

Campaña Mundial por la Educación España

www.cme-espana.org
HEZKUNTZAREN
Aldeko Mundu-kanpaina
Espainiako koalizioa

Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainaren Espainiako koalizioan honako erakunde hauek parte hartzen dute:

Hauek dira Nafarroan HAMA egitasmoan parte hartzen duten erakundeak:

Laguntzaileak:

Europar Batasunak*
Proiektua finantzatzen du

Koordinazioa: Leticia Silvela/CECME
Estilo- eta ortotipografia-zuzenketak: Patricia Garcés
Arte-zuzendaritza, diseinua eta ilustrazioak: Maribel Vázquez

* Argitalpen hau Europar Batasunaren laguntzarekin ekoiztu da. Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainarako Espainiako Koalizioa da argitalpen honetan jasotako edukien erantzule bakarra, eta eduki horiek ez dute inolaz ere adierazten Europar Batasunaren iritzia.